

VICTOR CĂDERE

DEPUTAT DE BIHOR

243991

DISCURS

PRONUNȚAT CU OCAZIUNEA RĂSPUNSULUI

LA

MESAJUL TRONULUI

ÎN

ȘEDINȚA ADUNĂRII DEPUTAȚILOR

DELA 26 IANUARIE 1929

PRECUM ȘI

RĂSPUNSUL ÎN CHESTIUNEA AMÂNĂRII ÎNCORPORĂRII
CONTINGENTULUI 1929

BUCUREȘTI

IMPRIMERIILE STATULUI

1929

VICTOR CĂDERE

DEPUTAT DE BIHOR

DISCURS

PRONUNȚAT CU OCAZIUNEA RĂSPUNSULUI

LA

MESAJUL TRONULUI

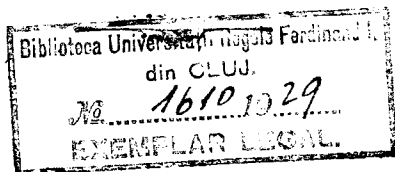
ÎN

ȘEDIȚA ADUNĂRII DEPUTAȚILOR

DELA 26 IANUARIE 1929

PRECUM ȘI

RĂSPUNSUL ÎN CHEȘTIUNEA AMĂNĂRII ÎNCORPORĂRII
CONTINGENTULUI 1929

BUCUREȘTI

IMPRIMERIILE STATULUI.

1929

Domnilor deputați,

Aș vrea, ca unul ce sunt cel din urmă înscris la discuția la Mesaj, să pot aduce un element de animare, care să fie, pe de o parte un rezumat al discuțiilor urmate la această tribună și, pe de altă parte, să fie și un crez al manifestărilor noastre, atunci când aproape toată generația tânără, prin reprezentanții ei a vorbit dela această tribună.

D-lor, aceasta a fost o zi așteptată de multă vreme, așteptată depe atunci când noi, cari am fost cadrele armatei naționale care a întregit neamul românesc, speram să vie ziua când și dela această tribună, adică prin lupta care vom duce-o în timp de pace, să putem expune pricipiile călăuzitoare ale unei ordine noi de lucruri, crezul generației noastre. Infrățiți cum am fost, fără deosebire de politică, atunci când nevoile țării ne che-

mau la apelul cel mare, abia astăzi unii dintre noi au putut să obție rând la cuvânt. De aceea să nu vă mirați că în această discuțiune la Mesaj au trecut multe figuri înaintea d-voastre, figuri de oameni noi, cari astăzi intră în viața publică și cari, pe măsură ce vor ști să câștige bătălia dela această tribună, se vor fixa mai departe în cadrele conducerii Statului român. Avem înaintea noastră înaintași, camarazi de arme, cum este d. ministru Mihalache, d. ministru de război și mai toți ceilalți domni miniștrii, cari au fost în tranșee, alături de noi (aplause pe băncile majorității) și nu dorim, nu sperăm decât un singur lucru: să continuăm noi opera înaltă pe care dâșii au început-o ca înaintași, însă cot la cot cu noi în cele mai grele zile ale neamului românesc.

D-lor, în discuțiunea Adresei de răspuns la Mesaj s'a văzut unanimitatea grupărilor politice reprezentante în Parlament aplaudând atunci când a fost vorba de Dinastie, de armată și de politica externă.

S'a făcut însă critica Mesajului din alte puncte de vedere, în alte chestiuni amintite de Mesaj și cari aparțin programului politic al partidului dela guvern.

S'a vorbit de mai multe ori dela această tribună despre o eră nouă.

D. Pamfil Șeicaru anunță această eră nouă ca un deziderat al celor cari au purtat războiul. Noi cei cari suuntem încadrați în rândurile unui partid politic, vom anunța această eră nouă prin programul acestui partid, care întrunește în momentul de față, aspirațiunile generațiilor ce au făcut războiul și România-Mare, ale întregii populații din Vechiul-Regat și din toate provinciile alipite și, în acelaș timp, reprezintă o înjghebare sufletească care a unit laolaltă pe toți frații din toate ținuturile în jurul unui program politic și economic determinat și care este ziua de mâine a vieții țării românești.

În ce constă, d-ilor, această eră nouă ?

Mai întâiu, partidul nostru reprezintă o viață socială nouă ; vine ca exponent al politicii păturii celei mai numeroase și mai interesante a țării românești. Această pătură este țărănimea română ; suntem o țară care are la baza structurii ei sociale țărănimea și guvernele trebuie să se ocupe de dezideratele clasei țărănești, deziderate în cari trebuie să se întrunească și condițiunile politice ale aspirațiunilor neamului românesc, pentru ca prin puterea politică pe care o încredințează unui guvern, să se ajungă la rezolvarea aspirațiilor de ordin economic ale țărănimii, întărind în acelaș timp printr'un conservatism luminat Statul național român.

Al doilea punct al erei noi pe care o anunță guvernul nou, este că prin legile pe cari le prepară actualmente, urmărește restituirea în patrimoniul Statului a averilor publice — comercializate sau »perimetrare« într'un mod scandalos — (aplause pe băncile majorității) așa în cât țara să reîntre în posesiunea averii ei, avere care să nu mai fie spoliată de acei cari până acum au înțeles să facă legi numai în interesul lor particular și al instituțiilor pe cari le conduc.

Dacă nu ar fi decât aceste două probleme în proiectul de Răspuns la Mesaj, dacă nu ar fi decât identificarea politicii guvernului cu aspirațiunile păturii celei mai numeroase din țara românească, dacă nu ar fi decât urmărirea restituirii averii publice, și prin activitatea aceasta numai eră nouă ar fi suficient de bine enunțată și sprijinită. (Aplause pe băncile majorității).

Mai este, afară de aceasta, încă o chestiune care interesează într'un grad înalt țara, și care este problema morală a generațiunii noastre, problemă pusă de guvernul actual și pe care o să am onoare să o enunț în partea finală a discursului meu.

Dar, d-lor, de ce guvernul trebuie să se ocupe în special de pătura țărănească? De ce trebuie să dea o amploare deosebită

legilor cu caracter agrar, cari trebuie să desvolte economicește țărănimea română?

D-lor deputați, țaranul român este o cantitate economică, care se închide în el însuș. Țărănimea noastră este celula organismului Statului român, care poate să trăiască prin propriile sale mijloace, fie mai modeste sau mai dezvoltate, fie mai slabe sau mai viguroase, după cum această celulă va fi ajutată sau nu, după cum această celulă va fi alimentată sau nu, cu tot ce este necesar viețuirii ei.

Ori, până acum, guvernele, cari s'au ocupat la noi de problema țărănească, au considerat această celulă de bază a Statului român numai sub o singură latură. Dacă însă, forțate de împrejurări, partidele politice au rezolvat printr'o lege agrară chestiunea proprietății pământului, proprietate care trebuia adusă în mâinile țărănești, această reformă nu a fost complet realizată, pentrucă s'a lăsat cu totul de o parte aceea ce putea da o valoare economică acestei împrumietării țărănești, prin darea mijloacelor de producție în mâna țărănimii, astfel ca dânsa să poată să devină, în adevăr, un factor creator în economia noastră națională.

Ori, tocmai aci este deosebirea fundamentală care există între politica guvernului actual și politica guvernelor trecute.

D-lor, această chestiune nu se debate

azi pentru prima oară în Parlamentul român ; ea a fost abordată în diverse feluri și sub diverse unghiuri și în Parlamențele trecute.

Unele din guvernele trecute revendică pentru ele onoarea de a fi făcut reforma agrară și împroprietărirea țărănimii.

Eu nu discut aci greșelile prin cari a trecut această împroprietărire. Ceace vrem este, să arătăm rolul și cum s'au prezentat partidele politice, față de această problemă agrară fundamentală a Statului român.

Vrem să vedem dacă aceste partide, prin evoluțiunea istorică pe care au avut-o, mai sunt capabile sau nu să rezolve problema înstăririi celulei fundamentale a Statului român.

Dacă am cercetă evoluțiunea politică a partidului liberal, care pretinde și reclamă paternitatea legii de împroprietărire, și dacă am relua această evoluție, începând dela 1848, unde se pot fixa originea partidului liberal, vom vedea cum că doctrina politică a acestui partid a fost rezumată în două mari principii : pe de o parte, în intenția de a crea o burghezie românească în Statul român, în Vechiul Regat, care nu există la acea epocă, și, pe de altă parte, de a anima un principiu național în jurul căruia să se ralieze, mai târziu, toate celelalte idei, în legătură cu realizarea idealului național.

D-lor, această tendință, această doctrină a partidului liberal de a creia cu orice preț o burghezie, n'a fost realizată așa cum voiau—poate—ideologii partidului liberal. Pentru ce? Ar fi prea mult să dezvolt întregul proces istoric, însă, acum la sfârșitul acestei evoluții, constatăm cum că partidul liberal nimicind o stare de lucruri, care există în cnprinsul Vechiului Regat, a ajuns să creeze nu o burghezie românească, ci o plutocrație cointeresată în jurul unor industrii create în mod artificial și în jurul unor bănci, pe cari le sprijineau în special cu banul public, adică prin mijloacele de guvernare cari le stăteau la îndemână.

D. Panfil Șeicaru : Bănci așezate parazitare.

D. Victor Cădere : Creații artificiale și parazitare ale vieții Statului român. (Aplause pe băncile majorității).

Pentru ca să ajungă la acest lucru, partidul liberal și a creat un sistem aplicat cu înverșunare dela război încoace, care astăzi dă roade nefericite tocmai pentru dânsul; alături, liberalii au avut la îndemână un proletariat intelectual, pe care l-au pus în serviciul lor, și subliniez cu această ocazie una din deosebirile care există între Vechiul-Regat și celelalte provincii, anume tocmai crearea acestui proletariat intelectual artificial în Vechiul-

Regat, în scopul ca acei cari dețineau puterea economică și financiară să facă dintr'însul unealta cuvântătoare a directivelor pe cari le urmăreau ei cu politica economică. Intelectualul nouilor provincii nu a cunoscut aceasta umilire, decât cu prețul trădării.

Dar, mai mult, pentru ca să ajungă astăzi unde sunt, adică ca să ajungă un partid sclerotizat în propria lui evoluție, un partid care tot timpul a urmărit să ajungă să stăpânească toate mijloacele economice, n'a ezitat să confunde în mâna acelorași oameni puterea politică și diriguirea de bănci și de industrii, să grupeze, prin urmare, în aceeași persoană pe industriaș, pe capitalistul bancar și pe omul care deține puterea politică, pentru ca să aservească astfel mereu băncii și industriei, forțele naționale dirijate de un guvern, care trebuie să fie o putere națională, iar nici de cum o putere în serviciul intereselor individuale bancare sau industriale. (Aplause pe băncile majorității)

Iată, care este greșala fundamentală a partidului liberal, iată cum evoluția acestui partid l-a dus în mod fatal la paralizarea întregului sistem economic al țării, și îl face neapt pentru rezolvirea probleme'or economice rezultând din o nouă stare socială

Această politică nouă, pe care o anunță

guvernul prin legile de restituire a averii publice în patrimoniul Statului și prin politica agrară, pe care o urmărește, nu poate fi rezolvată decât de către un partid politic, care este degajat de aceste păcate vechi, înțelegând necesitatea de a separa categoric puterea politică de toate acele interese particulare; aceasta numai partidul național-țărănesc o realizează în mod integral, pentru că el nu este legat și nu este sclavul nici unei industrii determinate și nici a unei bănci anumite, ci este un partid independent, liber pe acțiunea lui, alică este un partid politic în adevăr, iar nu un partid de afaceri. (Aplause pe băncile majorității).

D lor, astăzi, la sfârșitul unei evoluții, partidul liberal se găsește în contradicere cu el însuș. Aș idori ca pentru viitorul acestui partid, contradicerea aceasta să înceteze, căci după cum zice Charles Maurras, «caracteristica unei societăți necivilizate este contradicerea». Ei bine, în ceea ce privește partidul liberal, el este evident în contradicere cu propria lui ființă, și trage consecințele unui sistem, pe care l-a practicat timp de 40 de ani.

D. Pamfil Șeicaru: Dar consecințe foarte bune.

D. Victor Cădere: Dar partidul liberal, care a trecut și altă dată prin asemenea crize a încercat și a reușit să-și reno-

veze sistemele prin pomparea în rândurile lui a elementelor zise „generoase“. Și nu e mult de atunci, poate sunt 30 de ani, decând din rândurile socialiștilor a luat pe unii dintre cei mai distinși luptători și i-a făcut membri ai partidului liberal. Mă gândesc la doctorul Radovici și la generația lui Vasile Morțun. Iar mai aproape de noi reformele anunțate de partidul național-liberal, dintre care cele mai importante au fost votul universal și împroprietărirea, au fost concepute și redactate de către d. Constantin Stere. Și mă întreb astăzi, cum poate evolua mai departe partidul liberal, unde poate găsi forțele noi de cari are nevoie, ca să aspire mai departe la rezolvarea problemelor sociale și politice în această țară? Mă gândeam adineauri, când cineva cită numele d-lui Gheorghe Brătianu; ași dori, colegului și camaradului de tranșee Gheorghe Brătianu, să se desfacă de metodele vechi și să intre în rândurile generației de luptă, cu metode noi, și să se desfacă mai ales de cătușele intereselor particulare, pentru ca partidul liberal să devină un partid politic, iar nu un partid de afaceri. Dar mă tem că această misiune nu o va putea realiza și, atunci, văd ca viitor șef al partidului național-liberal pe doctorul Lupu, care la ultima guvernare a dat o injecție acestui istoric partid național-liberal. (Ilaritate).

Imi pare rău că nu pot da mai multă extindere acestei scurte priviri asupra politicii interioare la noi. Ași dori să spun câteva cuvinte asupra politicii externe, pentru că politica externă iarăși face parte din unul dintre apanagiile mereu enunțate ca ale partidului național-liberal. Dar dacă cineva ar examina tratatele noastre externe, începând cu tratatele de pace cari au fixat fruntariile României, vom observa un fenomen care este ciudat, din punctul de vedere al pretențiilor partidului național-liberal, anume că nici unul din tratatele de pace, nici una din convențiunile noastre de alianță cu Mica Înțelegere, cu Polonia, cu Franța, cu Italia, în timpul din urmă, nu sunt semnate de vreunul din membrii partidului național-liberal. Cum explicați d-voastre acest lucru? Faptul se datorește împrejurării că acest partid, mai ales de a război încoace, dominat de o idee fixă, de o idee care era și economică și politică, aceea a evoluțiunii »prin noi înși-ne«, în totdeauna a ezitat în fața hotărârilor definitive ca să se angajeze cu semnătura chiar acolo unde însăși forța lucrurilor împingeau țara românească spre o soluțiune. Și d-ilor, acesta este unul din retele de cari suferim actualmente.

La conferința de pace, România s'a prezentat ca o țară pe a cărei soartă se

faceau cele mai frumoase iluziuni ; se dă României, în deosebire de ce se petrecea cu Regatul Vechiu, un rol independent de libertate de mișcare în problemele externe ; i se dădea acestei țări noi, care eră în plină ascendență, toată încrederea areopagului mare dela Paris Și, în locul acestei încrederi, prin care puteam să fixăm pentru totdeauna poziția noastră de Stat independent, poziție care însă trebuiă să se menție, afirmând, în mod constant ceea ce vrem, — nu pentru un an sau o zi, ci pentru o serie întreagă de ani, — când trebuiă să trasăm, pe bază de doctrină, politica noastră externă, în loc de aceasta s'a preferat să se ducă o politică de fapte, dela zi la zi, care ne-a înngenunchiat de așa natură, încât dintr'un Stat care putea avea o politică independentă și de directivă în această parte a Orientului, am fost tratați ca și înainte de război ca un Stat de remorcă. Am fost remorcați de alții, ca să ajungem la rezultatul la care am ajuns.

Atunci, mă întreb : de ce și în politica externă, partidele cari au fost înaintea noastră la cârmă au această dorință de monopol, care nu este prin nimic justificată ? Nu este prin nimic justificată, pentru că dela actele diplomatice începute la Londra, când ministru de externe eră d. Alexandru Vaida-Voevod, nu cunosc de atunci alte evenimente cari să

aibă importanța unei manifestări de independență în acțiunea diplomatică a țării, pe care a putut-o reprezenta acest român ardelean, care eră și prim-ministru al țării românești. După aceea, mai toate actele cari au urmat au fost consecințele atitudinii d-lui Vaida-Voevod. In-suși bazele Micei Antante au fost aruncate tot la Londra. Și atunci, din cauze meschine, s'a scăpat una din ocaziile rari ale fixării evenimentelor.

În rândul trecut, în unul din discursurile la Mesaj, s'a discutat chestiunea raporturilor noastre cu Rusia sovietică. Dacă acele raporturi ar fi fost așezate așa cum vedeă prim ministru al României de atunci, d. Vaida-Voevod, astăzi nu s'ar mai pune această întrebare, care este destul de anevoioasă din anumite puncte de vedere. (Aprobări, aplause pe băncile majorității).

Dacă chestiunea s'ar fi tratat atunci, dela Stat la Stat, dela Stat independent care are o directivă politică, la alt Stat independent, am fi astăzi în poziție de a domina situația din Orient mai mult decât după zece ani de evoluțiuni, ezitări și schimbări.

Atunci vă întreb : dacă nici în politica externă directivele nu s'au putut da de către partidele politice, cari ne-au precedat aci, ce merit au ele în toată această situațiune ?

Și noi vom avea de afirmat în chestiuni externe cuvântul unui guvern, care știe ce vrea, pentru că nici în politica externă nu se poate vorbi cu autoritate, decât, dacă guvernul respectiv are asigurat sprijinul națiunii întregi (Aplause pe băncile majorității).

Alegerile libere, prin cari am fost aduși aici, dau această asigurare partidului național-țărănesc și, prin urmare, guvernul poate să vorbească cu toată autoritatea în politica externă, întărind sistemul de alianțe în care ne mișcăm și terminând liti-giile încă nerezolvate. (Aplause pe băncile majorității).

D-lor deputați, vin acum la latura morală a chestiunii și cu aceasta voi termina.

Etica „ereii noi“ rezultă din examinarea raporturilor cari au putut să existe între partidele politice propriu zise din vechiul regat și între partidele foste regionale, sau mai exact, între provinciile noi și Vechiul Regat.

D-lor deputați, în această privință nu că ași putea vorbi cu mai multă competență de cât alții, dar cel puțin am o experiență proprie, ca unul ce fiind din vechiul regat, am trăit în mijlocul ardele-nilor, deci pot să vorbesc cu mai multă cunoștință de cauză în această chestiune, cel puțin în ce privește provincia transcarpatină.

D-lor, repet formula ca să v'o aduc aminte: „partidul național liberal este monopolizatorul naționalismului integral, nici o chestiune nu s'a putut ridica, fără să se agite apanajul naționalismului partidului liberal».

Pentru ce? oare prin faptul că liberalii au condus țara în vremea războiului și că au fost la conferința de pace? Ori pentru faptul că dumneilor numai din singura dorință de a acapara, publicau în toate părțile, că tot ce este național este apanajul partidului național-liberal?

D-lor, vă rog să amintim întrucâtva evenimentele istorice, cari au precedat formarea României noi. Aparținea Vechiului Regat să decidă intrarea în război a României și să se angajeze într'o direcțiune determinată; dar mă întreb dacă alături de această directivă, pe care a luat-o Vechiul Regat, nu era necesar să se asocieze și politica provinciilor alipite? Și aci vreau să vă amintesc anumite evenimente, asupra cărora s'a trecut cu vederea, mai ales din modestia oamenilor cari au participat la ele, vreau să vorbesc de un eveniment petrecut la Viena, în primăvara anului 1915, atunci când Vechiul Regat nu era angajat în război și când puterile centrale, victorioase pe frontul de est, urmăreau să atragă în politica lor și pe reprezentanții românilor din Transilvania.

În aceste împrejurări, Erzberger a fost trimis de Împăratul Wilhelm al II-lea să ia legătură cu conducătorii românilor din Ardeal, cu d-nii Maniu, Popovici și Goldiș, cu cari s'a și întâlnit la Viena, în casa principelui de Lichtenstein.

Care era scopul acestei întreveteri? Anume că, dacă s'ar fi recunoscut românilor din Transilvania anumite avantaje, conducătorii poporului român din Ardeal să subscrie la scopurile războiului purtat de Puterile Centrale.

Vă întreb dacă acest moment nu era determinant nu numai pentru viața Ardealului ci pentru tot neamul românesc.

Ei bine! În răspunsul care s'a cerut d-lui Iuliu Maniu, atunci când se decidea soarta românilor din provinciile ce urmau să se integreze odată Statului român, era vorba dacă directivele politice ale conducătorilor puteau să se separe, în acele momente foarte grave, de aspirațiile firești ale Neamului Românesc!

Și atunci d. Iuliu Maniu a răspuns d-lui Erzberger, că în ceea ce privește directivele naționale a'e politicii viitoare ale neamului românesc, politica aparține fratelui cel mai mare, care în familia românească era Vechiul Regat; prin urmare aceasta înseamnă desolidarizarea totală de politica Puterilor Centrale și alăturarea la scopurile politicii urmărite de Vechiul Regat. (Aplause prelungite pe bănci e majorității).

Nu mai spun că, drept urmare a acestei chestiuni, șeful partidului național din Ardeal a fost imediat mobilizat și trimis pe front, ca și cum aceasta ar fi fost vreo pedeapsă pentru atitudinea sa demnă, națională dură pentru apărarea neamului.

D-lor deputați, ași putea să amintesc mai multe evenimente în scurtul meu expozeu; este anul 1918 cu întrunirea dela Arad, prezidată de d. Ștefan Ciceo Pop, care iarăș a fost începutul unei ere noi pentru românii din Transilvania, unde acelaș partid național a avut atitudinea aceia demnă, care a fost hotăritoare pentru soarta românilor de dincolo, căci a fost ruptura totală cu trecutul și alăturarea de Vechiul-Regat.

Tot așa a fost declarația istorică a d-lui Vaida, citită în Parlamentul dela Budapesta, la 18 Octomvrie 1918, care a fost clopotul de înmormântare a politicii austro-ungare în Transilvania și care se citea în Parlamentul din Budapesta, în acelaș timp când sosise la Viena Mesajul președintelui Wilson, prin care se recunoștea tuturor naționalităților din Austro-Ungaria dreptul de a dispune liber de destinele lor.

Apoi nici n'ași putea trece cu vederea rolul admirabil al voluntarilor angajați pe diferite fronturi de luptă și suferin-

tele celor rămași acasă, pentru că au crezut cu toată tăria în îndeplinirea unității neamului românesc. (Aplause pe băncile majorității)

Prin urmare, iată că alături de aspirațiile și de directivele politice și de sacrificele mari și grele aduse de Vechiul Regat, a existat o politică națională conștientă a provinciilor alipite, care a adus unirea conștientă și voluntară a acestor provincii și consimțământul lor unanim la închegarea neamului românesc ; lucru deosebit de important. (Aplause unanime)

Ori acest sentiment n'ar fi trebuit jignit prin nimic, căci plângerile ce vin aici sunt numai contra necinstei și a neomeaniei iar nu contra unirei !.

D. Voicu Nițescu, ministru secretar de Stat: Să nu se mai spună provinciile alipite, ci provinciile unite. (Aplause pe băncile majorității)

D. Victor Cădere : Accept cu cea mai mare plăcere această rectificare a d-lui ministru Nițescu.

Ei bine, d-lor, această politică națională a fost urmărită tot timpul și după unire, iar astăzi partidul național-țărănesc reprezintă unitatea națională desăvârșită și el este partidul care este adevărat unitar în toată țara, având rădăcini adânci pretutindenea ; celelalte partide după cum au dovedit o și ultimele

alegeri, rămânând partide regionale. (Aplause pe băncile majorității).

Aceasta este situația politică actuală — și aci ridic o altă chestiune. — A 1versarii noștri au afirmat totdeauna că partidul național țărănesc a dus o politică de negație. Dacă opera pe care au realizat-o aceste partide, este aceea pe care am descris-o în scurtul expozeu ce am avut onoarea să'l fac în fața d-voastre, mă întreb dacă atunci, când nu s'a putut construi nimic în țara românească, când pe terenul economic nu s'a realizat nimic, iar prin politica „prin noi înșine” s'a dus țara întregă la sărăcie și când toată averea țării a fost monopolizată de un sistem oligarhic, care vrea totul pentru sine și nimic pentru țară, ei bine, dacă a denegă această politică, este a face politică de negațiune, eu subscriu la această politică de negațiune, pentru că ceea ce a fost până ieri n'a fost operă de construcțiune, ci operă de destrucțiune a neamului românesc. (Aplause pe băncile majorității).

Și acum mai vine încă o chestiune, care iarăș trebuie luată în seamă, fiind în legătură cu nemulțumirile din întreaga țară.

D-lor deputați, partidul național țărănesc reprezintă, în mod evident, unitatea politică a întregului neam românesc, și trebuie să subliniez aceasta, mai ales acum, când în statele vecine se întâmplă

evenimente, pe cari noi va trebui să le evităm pentru totdeauna și aceste evenimente nu le poate evita decât numai conștiința și constituția partidului național țărănesc. Dar, acestui partid nu i se putea da fără soroc misiunea de a fi indiguitorul revoluției, revoluție preparată nu de noi, cum s'a afirmat de reprezentanții partidelor din opoziție, ci preparată tocmai de d-nealor, prin faptul incapacității de conducere în acești ultimi 10 ani; deci, la timp a venit hotărârea înțeleaptă a Inaltei Regențe, pentru a aduce acest partid la putere, partid care reprezintă și din punct de vedere economic și din punct de vedere politic aspirațiile întregului neam românesc, și singura speranță de înlăptuire reală și cinstită a reformelor de cari are nevoie țara.

D lor, pentru directiva noastră, semnul sub care lucrează generațiunea din care facem parte, este că se simte stăpănită de necesitatea disciplinei și a organizării colective a forțelor individuale. D lor, orice individualitate fie cât de strălucită și manifestându se într'un mod cu desăvârșire superior, riscă să rămână izolată și să nu dea nici o urmă activității sale dacă nu se indiguesțe, dacă nu lucrează de acord cu ceilalți camarazi de luptă, ca să ajungă la rezultate politice determinate. Numai suntem acum

hipnotizați de individualitățile extraordinare cari de multe ori pot prezenta caractere anarhice. Individualitatea poate să-și găsească întrebuințarea cea mai perfectă, în cadrul de disciplină politică a unui partid, și partidul național-țărănesc dă latitudinea completă oricărei individualități să se desvolte cu toate mijloacele cari îi stau la îndemână. Inșă, în acelaș timp, diriguește această energie spre scopuri sociale bine determinate, cari nu se pot atinge nici într'o zi, nici într'o lună, căci reclamă răgaz și timp, ca să poată să fie atinse.

Din acest punct de vedere iată încă o deosebire între noi și cei cari ne-au precedat la cârma guvernului: ei au lucrat pe stări de improvizare. Vă rog să ne arătați o lege și o directivă de guvernământ, în care să se fi rezolvat altceva decât chestiuni dela o zi la alta. Nicăieri nu găsim o directivă de îndelungată prevedere. Este deci, nevoie ca toți cei ce urmăresc un plan și o doctrină bine stabilită, să se supună unei discipline riguroase. Or acest simț al disciplinei colective este semnul generațiunii noastre. Și atunci, noi, toți cei cari suntem aici înțelegem să ne supunem de bună voie, în cadrul disciplinei partidului național-țărănesc. Suntem solidari eu banca ministerială și această solidaritate se va ma-

nifestă în toate împrejurările. (Aplause pe băncile majorității), în cadrul disciplinei de partid și în cadrul doctrinei afirmate de șeful partidului național țărănesc și numai în cazul când s'ar abate dela această doctrină, vom stă de vorbă. Dar, câtă vreme steagul va fi ținut, așa cum este astăzi, de către șeful partidului național-țărănesc, toți vom fi solidari cu dânsul. (Aplause pe băncile majorității, intreruperi pe băncile opoziției).

D-voastră, care nu aveți nici șef, nici doctrină, nici parti, cred că nu vă pot interesa aceste chestiuni. (Aplause pe băncile majorității).

O singură rugămintă am avea față de banca ministerială, cu care, repet, suntem solidari. Guvernul actual a venit la cârmă, liber de orice angajament; n'a venit cu „contract” după cum s'a petrecut în recentele guvernări trecute. Acesta trebuie să fie sensul guvernării sale și este calea pe care poate învinge, însă cu o singură condițiune, ca să nu alunece pe acea glisieră periculoasă, a rutinei sau relei voințe, pe care unele din anumitele organe din ministere, i-o aștern în cale, pentrucă au interes să împingă cele mai bune aspirațiuni și cele mai curate directive politice, spre rezultate negative. (Aplause pe băncile ma-

rității). Or, aceasta o simțim noi și, cu siguranță, o simt și d-nealor, și am încredere în autoritatea guvernului că și această pantă primejdioasă va fi înlăturată, ca să poată merge pe calea larg deschisă, a aspirațiilor și realizărilor naționale, pe cari, dela Unire încoace, guvernul actual și partidul național-țărănesc le sintetizează în cel mai înalt grad.

Iată pentruce și eu subscriu și voi vota Adresa de Răspuns la Mesaj. (Aplause pe băncile majorității)

D. Șt. Cicio-Pop, președinte : D-lor deputați, „d. General Al. Averescu, ales deputat al județului Dolj și senator de drept, prin cererea adresată nouă și înregistrată la Nr. 408 din 31 Decembrie 1928 a declarat că optează pentru scaunul de senator de drept.

Supleantul pe lista Nr. III la județul Dolj este d. deputat N. Iorga, proclamat ales la județul Brăila.

D. N. Iorga, în virtutea art. 124 din legea electorală, având dreptul la 10 zile pentru a face opțiunea și cum d-sa lipsește din țară, propun a se ocorda d-lui N. Iorga timpul necesar acordat de legea electorală, pentru a face această opțiune“.

D. V. Arioceanu, secretar, dă citire următoarei propuneri :

D-le președinte, »Prin optarea d-lui General Alexandru Averescu pentru scaunul de senator, d. Nicolae Iorga ales și în județul Brăila a fost proclamat în ziua de 15 Ianuarie 1929 ales și în județul Dolj pe lista Nr. III.

D. N. Iorga, conform art. 124 din legea electorală, are termen de 10 zile pentru a-și declara opțiunea. Acest termen expirând în ziua de 25 Ianuarie 1929, conform legii electorale, Adunarea urmează a decide prin vot care circumscripție urmează să rămâe reprezentată prin d. N. Iorga.

Subsemnații deputați propunem ca d. Iorga să fie declarat că reprezintă județul Dolj».

Liviu Micșa, Ionel Pop, Coriolan Bucurciu, Ioan Jucu, Rîșca Ionel și alții.

— După adoptarea luării în considerare, se pune la vot propunerea prin ridicare de mâini și se admite în unanimitate.

D. Șt. Licio Pop, președinte : D-ilor deputați, în urma hotărîrii d-voastre și ca o consecință a proclamării d-lui N. Iorga ca deputat al județului Dolj, rămâne vacant un loc de deputat la județul Brăila.

La județul Brăila d. N. Iorga fiind ales pe lista Nr. 4, supleantul care urmează pe această listă este d. G. Lucasievici, pe care în baza art. 95, 97 și 124 din legea

electorală, îl proclamă ales deputat al județului Brăila.

D. ministru de război are cuvântul pentru a răspunde la o întrebare. (Aplause pe băncile majorității).

D. General Henry Cihoski, ministru de război: D-le președinte, d-ilor deputați! D. profesor Cădere mi-a adresat o întrebare relativă la încorporarea recruților.

Îi mulțumesc d-lui profesor Cădere pentru interesul pe care îl pune pentru armată și în special pentru o chestiune care într'adevăr are o importanță mare.

D-ilor, legea de recrutare din 1913 hotărâse ca dată pentru chemarea recruților ziua de 1 Noemvrie. Această zi era bine aleasă pentru că, la această epocă, frigul nu este prea mare și se poate profita de luna Noemvrie și de jumătate din Decemvrie, ca recruții să-și poată face instrucția reluată după concediul de Crăciun, pe la 8 Ianuarie, în condițiuni satisfăcătoare, de oarece oamenii erau deprinși cu regimul militar și nu treceau la o schimbare de viață ca la 1 Noemvrie, când s'au prezentat la corp.

Nu știu pe ce motiv, legea de organizare a armatei din 1924, a schimbat data încorporării, fixând-o la 1 Februarie.

Schimbarea aceasta a avut urmări neplăcute. Recruții, venind în timpul iernei de acasă, de obicei slab hrăniți, slab

îmbrăcați, pentru că preferă ca hainele bune să le lase acasă iar la corp vin cu ceea ce au mai rupt, în condițiile grele de comunicație din timpul iernei, în vagoane neîncălzite și supraîncărcate — sosesc stând pe acoperișul vagoanelor și peampoane — răcesc pe drum și la cazarmă, unde este alt regim decât acela cu care erau obișnuiți, încep boalele, de obicei ale aparatului respirator.

Ultima statistică, pe care am văzut-o acum 2 ani în calitate de comandant de corp de armată, m'a îngrozit. Șase luni dupe încorporare, numărul soldaților atinși de tuberculoză luase așa proporțiuni, încât chestiunea devenise foarte îngrijitoare. Mulți din comandanții de corp de armată au stăruit să se schimbe data încorporării, însă n'au reușit.

Venind la Departamentul Războiului am găsit legea în vigoare care impune data de 1 Februrie pentru încorporarea recruților, obligațiune pe care n'am avut timp să o schimb.

Oamenii vin cu câteva zile înainte de 1 Februrie la cercul de recrutare, căruia aparțin și la 1 Februrie treduie să se găsească la regiment.

Am căutat să amân data de încorporare, către sfârșitul lunii Februrie. Ei vor fi chemați pe ziua de 18 Februrie și cum legea dă o îngăduială de 10 zile pen-

tru adunarea recruților, la 1 Martie se va putea începe instrucția recruților.

La 1 Martie — după ce a trecut luna prietnică gripelor și bronșitelor, instrucția se va face în mai bune condițiuni căci se poate face instrucția și afară, cu mai puține riscuri pentru sănătatea oamenilor. Există, însă și un inconvenient, cu chemarea recruților mai întârziată, deoarece se restrânge din perioada de instrucție o lună de zile și din această cauză, vom fi siliți să luăm din lunile de concediu, sau Iulie sau August, și să o dăm instrucției.

O altă chestiune pe care o urmăresc este că recruții să vină de acasă direct la corpurile lor, fără să mai facă popasul dela cercurile de recrutare, căci astăzi, pe lângă voiajul pe care-l fac, de acasă până la cercul de recrutare, mai trebuie să facă un altul dela cercul de recrutare până la regiment.

Înainte când recrutarea era regională, popasul făcut la cercul de recrutare nu era un inconvenient, așa de serios ca astăzi, când avem recrutare națională.

Altă dată toți recruții dintr'un district oarecare veneau la cercul de recrutare și aci majoritatea, erau împărțiți la corpurile din aceeaș garnizoană sau în apropierea ei.

Astăzi, însă, cu recrutarea națională chestiunea devine mai complicată, pen-

trucă cercurile de recrutare primesc oamenii din județ și de aici îi distribuie în garnizoane adesea foarte depărtate; astfel dela cercul de recrutare din Satul-Mare, oamenii sunt trimiși în Basarabia, dela cercurile de recrutare din Basarabia sunt trimiși în Cadriater, iar dela cercurile de recrutare din Cadriater sunt trimiși în Banat.

Am dat chestiunea statului-major ca să o studieze și să o soluționeze astfel ca recruții plecați dela casele lor să se ducă direct la regimente, adică să nu mai rupă drumul în două. (Aplause pe băncile majorității)

În rezumat d-ilor, pentru anul acesta chestiunea chemării contingentului nu este rezolvată decât pe jumătate, prin chemarea la 1 Martie. Această chemare nu trebuie considerată decât ca un paliativ pentru acest an, pornită din dorință ca să nu mai vedem infirmeriile și spitalele pline, dela începutul încorporării.

Prin noul proiect de lege a recrutării, pe care l-am pregătit deja, se prevede chemarea recruților pentru 1 Noembrie. (Aplause pe băncile majorității).

Cu aceasta, chestiunea îmbolnăvirii recruților, imediat după încorporare, se va reduce simțitor și vom avea în acelaș timp și un câștig pentru instrucție pentru că ea va putea începe pe o vreme mai bună ce

se va prelungi o lună și jumătate, adică până în sărbătorile Crăciunului.

Aceasta este ceea ce aveam de răspuns la întrebarea d. lui deputat profesor Cădere.

Am mai avut încă o întrebare, adresată de d. deputat Hrmoriceanu, în chestiunea reangajaților.

D. lor, în 1913, când s'au schimbat cele mai multe din legile militare, s'a schimbat și legea reangajaților. Și dintr'un spirit foarte lăudabil, de a se răsplăti o clasă de oameni, cari ajută foarte mult pe ofițeri, s'a căutat să se dea reangajaților drepturi atât de multe, încât n au putut să se realizeze sub nici o formă. Legea pot zice, aproape a căzut în desuetudine. Și, astăzi, vin numeroase reclamațiuni la Ministerul de Răsboi din partea reangajaților, cari au terminat serviciul militar și cari cer aplicarea legii din 1913. Această lege a reangajaților dă unul din aceste trei avantaje reangajatului, care pleacă la vatră: întâi, poate fi numit într'o funcțiune civilă, și legea fixează anumite funcțiuni civile, cari nu cer cunoștințe de specialitate prea adânci, la căile ferate și la poștă și telegraf. De aplicarea acestui punct au beneficiat, în general, numai reangajații cari proveneau din trupele de geniu, cari aveau cunoștințe mai întinse de căi ferate și de poștă, telegraf

și telefon. Marea majoritate a reangajaților însă, adică cei din infanterie, cavalerie și artilerie, aproape n'au putut beneficia de această prescripțiune a legii.

Alt drept, după lege, este să se dea câte șapte hectare la toți acești reangajați cari au făcut complet cele trei termene de reangajare.

S'a dat pământ la început, dar curând apoi a venit legea de expropriere prin care terenurile cari le posedă Statul, în cea mai mare parte, s'au împărțit la săteni. Statul astăzi, nu mai dispune de terenuri, pentru a se da reangajaților. În ultimul timp, însă. Ministerul Domeniilor ne-a făcut cunoscut, prin două adrese, că mai sunt oarecari terenuri disponibile în Dobrogea și în Cadrilater. Majoritatea foștilor reangajați nu vor, însă, să-și părăsească căminurile din Vechiul Regat, Ardeal sau Basarabia și să se ducă în Dobrogea, știind că viața este acolo mai grea, de oarece populația este rară, drumuri rele, apă puțină, etc., încât, nu le convine să plece acolo. Așa încât și acest punct al legii reangajaților rămâne iarăși aproape inaplicabil.

În fine, un al treilea drept, după legea din 1913, este acela că la liberare reangajatul să capete o sumă de vreo 2 500 lei aur. Singur acest punct ar fi mai ușor de realizat și deja ministrul care m'a

precedat, a echivalat această sumă cu lei 70 000 hârtie ; această sumă s'a dat la mai mulți reangajați când au trecut la pensie. Eu am prevăzut în bugetul anului acesta, o sumă de un milion, pentru a se face această plată la reangajați ; știu că ea este mică și nu are să poată răspunde la nevoile curente, însă n'am putut prevedea mai mult.

D-lor, cum vedeți, cele ce se fixase prin legea dela 1913, nu se pot realiza. Trebuie ca în noua lege a reangajaților, să găsim alte soluțiuni cari să poată fi aplicabile, să dea satisfacțiune reangajaților și în acelaș timp să formeze un stimulent pentru dânșii. Și nu știu dacă noi nu vom fi siliți ca drepturile de mai sus ale reangajaților cari au devenit mai mult promisiuni decât drepturi reale, să nu le suprimăm în noua lege de reangajare, pe simplul motiv că împrejurările, dificultățile financiare, evoluția socială, le fac greu de realizat.

Vom căuta, însă, să dăm mulțumire reangajaților, pentru timpul când ei se găsesc în armată, nu după ce părăsesc aramata. Vom căuta să le ridicăm moralul și starea materială și, în loc să facem reangajări succesive pe cinci ani, vrem să facem reangajaților o carieră similară cu aceea a ofițerilor (aplause pe băncile majorității). Cum ofițerii, când ating limita

de vârstă, numai au nici o pretențiune, să li se deă funcțiuni civile sau răsplătiri bănești, la aceeaș concepțiune voim să se ajungă și în privința reangajaților. (Aplause pe băncile majorității). Și atunci, nu vom mai face reangajări pe termene scurte, ci vom face din funcțiunea de reangajat o adevărată carieră, care se termină, cum se termină și cariera ofițerului: prin atingerea limitei de vârstă (42 sau 45 de ani).

Ridicându-le starea lor materială, ridicându-le moralul și făcând din ei un corp constituit, similar corpului ofițeresc, ne vom da toată silința dea plăti sacrificiile mari pe cari le-a făcut acest corp, atât în timp de pace cât și în timp de război.

Intr'adevăr, în timp de pace nu există auxiliar mai prețios pentru ofițer ca sprijinul pe care îl dau reangajații pentru a instrui pe soldați și în special nouile contingente de recruți, cari se perindează sub drapel.

În război, ofițerii n'au avut un ajutor mai devotat, cari n'a știut de somn, de foame, de frig, cum au fost reangajații. (Aplause pe băncile majorității).

Dacă fiecare din d-voastre, ca un simplu observator, ar trece pe dinaintea unei căzărmi, ar pnteă să constate că, cel din-tâi ostaș care vine la cazarmă, este rean-

gajatul, iar seara când se termină serviciul, cel din urmă ostaş, care părăseşte cazarma, este reangajatul. Este deci o datorie pentru noi, pentru guvern, să răsplătim pe aceşti oameni, cari în timp de război au făcut atâtea sacrificii, iar în timp de pace sunt elementele cele mai necesare pentru instruirea şi pregătirea viitorilor apărători ai ţării.

Pentru reangajaţii cari au terminat cele 3 termene de reangajare, sau cari le vor termina în curând, le vom da suma de 70.000 lei, iar cei ce vor prefera teren în Dobrogea sau Cadrilater li se va îndeplini această dorinţă.

Guvernul caută să studieze cu o deosebită atenţiune chestiunile cari interesează ţara şi, în special, armata; cu aceeaş sollicitudine vom căuta să rezolvăm şi chestiunea reangajaţilor. (Aplause pe băncile majorităţii).

D. V. Toncescu: Vă rog să-mi daţi voie să cer o lămurire.

D-voastră aţi spus că aceia ce sunt chemaţi pe 1 Fevruarie, nu trebuie să se prezinte decât pe 1 Martie, însă vă aduc la cunoştinţă, că s'au lansat ordine de chemare pentru 1 Fevruarie, încât credem că ar fi necesară o declaraţie, o publicaţie, care să-i dispenseze de obligaţia de a răspunde acestei chemări.

D. General Henry Cihoski, ministru de război: Ordinul, care l-am dat noi, este pentru 18 Fevruarie și pentru că recruții vin în serii, li se acordă o îngăduire de 10 zile, adică până la 1 Martie când toți recruții trebuie să fie prezenți la corp, dată la care va începe instrucția anul acesta, la toate corpurile de trupă.

D. Victor Cădere: Am ascultat răspunsul dat de d. ministru de război, în ce privește întrebarea pusă de mine, relativ la incorporarea contingentelor de recruți și dirijarea lor directă la corpurile de trupă din cari fac parte.

Am ascultat cu cea mai mare atențiune expunerea făcută de d. ministru de război, care este un ostaș adânc cunoscător al nevoilor armatei și este atât de bine intenționat, încât din partea mea mă declar mulțumit, deși la întrebarea care i-am pus o, răspunsul pe care îl capăt este numai în parte satisfăcător. Pentru că îmi dau seama că d. ministru de război este împiedicat de condițiuni puse de lege, iar nu din lipsă de bunăvoință și cunoaștem cu toții solitudinea pe care d-sa o poartă armatei, mai ales că fiind altă dată comandat de corp de armată, cu atât mai bine înțelege greutățile în cari se face recrutarea tinerilor, mă declar mulțumit cu această declarație, cum că pe anul în curs întârzierea la încorporare va fi mă-

car de o lună, și că se vor evita astfel greutatețile pe cari timpul rău și iarna grea le pun acum la chemarea sub arme a contingentului 1929.

Mă declar mulțumit și pentru cea de a doua parte a răspunsului d sale, în care spune că va avea grije ca prin organele sale să realizeze sistemul trierii directe a recruților la corpurile de trupă, evitând astfel acestora cel puțin 10 zile de staționare prin gări, cercuri de recrutare și pe calea ferată. cari sunt etape neprielnice pentru sănătatea oamenilor încorporați. Și nădăjduesc că legea nouă, pe care o promite d. ministru de război, va veni foarte curând să restabilească încorporarea la începutul lunii Noembrie a fiecărui an, perioadă ce pare mai potrivită nevoilor noastre militare și situației geografice a țării.
